

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(Економіко-правовий факультет)
Фінансове управління Чорноморської міської ради Одеської області
Вища школа управління та адміністрації в м. Ополє (Польща)
Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu
Вроцловський політехнічний університет (Польща)
Politechnika Wroclawska, Poland
Львівський університет бізнесу та права
Запорізький національний університет
Український державний університет науки і технологій
Університет Короля Данила
Київський національний торговельно-економічний університет
Черкаський державний технологічний університет
Головне управління Державної казначейської
служби України в Одеській області

***Дослідження фінансових інституцій
та інструментів розвитку держави,
територій та суб'єктів
господарювання: теоретичні,
методологічні та практичні аспекти***

*Збірник матеріалів VI Міжнародної
науково-практичної конференції
18 лютого 2022 року, м. Одеса, Україна*

Рекомендовано до друку Вченою радою Економіко-правового факультету
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Протокол № 8 від 12 травня 2022 року.

Організаційний комітет:

Голова: Токарчук Л.М. – д.ю.н., професор, декан Економіко-правового факультету Одеського національного університету І.І. Мечникова. *Заступник голови: Саватська О.М.* – д.е.н., професор, завідувач кафедрою фінансів, банківської справи та страхування Економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова. *Члени: Яковенко О.М.* – начальник Фінансового управління Чорноморської міської ради Одеської області; *Дущал М.* – д.е.н., професор, ректор Вищої школи управління та адміністрування в м. Ополі; *Слаута В.П.* – начальник Головного управління Державної казначейської служби України в Одеській області; *Горбонос Ф.В.* – д.е.н., професор, перший проректор Львівського університету бізнесу та права; *Фіс Марія* – професор Вроцлавського політехнічного університету (Польща); *Череп А.В.* – д.е.н., професор, Академік АЕН України, декан економічного факультету Запорізького національного університету; *Сокиринська І.Г.* – к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів Національної металургійної академії України (Український державний університет науки і технологій); *Волосевич С.В.* – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, Київського національного торговельно-економічного університету; *Петкова Л.О.* – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету; *Борисова Л.Є.* – к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова (відповідальний за випуск); *Журавльова Т.О.* – к.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова; *Колесник О.О.* – к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова.

Д70 **Дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти.** Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції 18 лютого 2022 року м. Одеса; ОНУ ім. Мечникова. – Одеса: Бондаренко М. А., 2022. – 142 с.

ISBN 978-617-8005-56-6

У збірнику опубліковані доповіді з актуальних питань дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти.

Для наукових працівників, викладачів, студентів економічних спеціальностей, працівників фінансово-кредитних установ та підприємницьких структур.

УДК 330:336

Матеріали збірника друкуються мовою оригіналу. Редакція не завжди поділяє думку та погляди автора. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, географічних назв, цифр та інших відмінностей несуть автори публікацій.

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Odessa I.I. Mechnikov National University
(Economics and Law Faculty)
Financial management of the Black Sea city council of Odessa region
The Academy of Management and Administration in Opole (Republic of Poland)
Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu
Vrotslav Polytechnic University(Republic of Poland)
Politechnika Wroclawska, Poland
Lviv Business and law University
Zaporizhzhya National University
Ukrainian state university of science and technology
King Danylo University
Kyiv national university of trade and economics
Cherkasy state technological university
General Directorate of the State Treasury Service of Ukraine in the Odessa region

***Research of financial institutions and
tools for development of state, territory
and entities: theoretical,
methodological and practical aspects***

Collected materials of the
Sixth International Scientific Conference
February 18th, 2022

Recommended for publication by the Academic Council of Economics and Law Faculty of Odessa National I.I. Mechnikov University. Protocol No.8 dated May 12th, 2022.

Organizing Committee:

The head: **Tokarchuk L.** – DcSc, Professor, Head of Economics and Law Faculty Odessa I.I. Mechnikov National University. *Deputy Head:* **Savasteeva O.** – DcSc, Professor, Chair of the Department of Finance, Banking and Insurance Economics and Law Faculty ONU I.I. Mechnikov. *Member:* **Yakovenko O.** – Head of Financial management of the Black Sea city council of Odessa region; **Slauta V.** – Head of General Directorate of the State Treasury Service of Ukraine in the Odessa region; **Duczmal M.** – DcSc, Professor, Rector of the Academy of Management and Administration in Opole (Poland); **Gorbonos F.** – DcSc, Professor, Vice Prorector of the Lviv Business and law University; **Fic M.** – Professor at the Vroslav Polytechnic University (Polend); **Cherep A.** – DcSc, Professor, Academicians Academy of Economic Science of Ukraine, Dean of the faculty of economics Zaporizhzhya National University; **Sokirinskaya I.** – DcSc, Docent, Chair of the Department of finance National metallurgical academy of Ukraine; **Volosovich S.** – DcSc, Professor, Professor of the Department of finance Kyiv national university of trade and economics; **Petkova L.** – DcSc, Professor, Chair of the Department of international economics and business Cherkasy state technological university; **Borysova L.** – PhD, Associate Professor at the Department of Finance, Banking and Insurance Economics and Law Faculty, Odessa I.I. Mechnikov National University (responsible for issue); **Zhuravlyova T.** – PhD, Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance Economics and Law Faculty Odessa I.I. Mechnikov National University; **Kolesnik O.** – PhD, Associate Professor at the Department of Finance, Banking and Insurance Economics and Law Faculty, Odessa I.I. Mechnikov National University.

Research of financial institutions and tools for development of state, territory and entities: theoretical, methodological and practical aspects. Collected materials of the Sixth International Scientific Conference, February 18th, 2022, Odesa.; Odessa I.I.Mechnikov National University. – Odessa: Bondarenko M., 2022. – 142 p.

ISBN 978-617-8005-56-6

The collected materials contain reports on urgent issues of research of financial institutions and tools for development of state, territory and entities: theoretical, methodological and practical aspects. For scientists, students of economic specialties, employees of financial and credit institutions and enterprise structures.

UDK 330:336

The collected materials are printed in the original.

The editors do not always agree with the opinion and views of the author. They are the authors of publications who are responsible for authenticity of the facts, proper names, geographical names, numbers and other differences. According to the Law of Ukraine "On Copyright and Related Rights", when using scientific ideas and materials of this collection, it is mandatory to refer to authors and publications links.

ЗМІСТ

**РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ ТЕОРІЇ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ,
ТЕРИТОРІЙ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

<i>Багацька К.В.</i>	Щодо трактування категорії «капітал підприємства» в українських наукових школах	8
<i>Боднарчук Т.Л.</i>	Концептуалізація ідеї державного регулювання економіки та фінансів у працях камералістів	11
<i>Бугель Ю.В.</i>	Сутнісна характеристика фінансової грамотності як складової фінансової культури держави	14
<i>Казак О.О., Михайленко О.Г.</i>	Сутність та роль бізнес-планування в системі управління підприємством	17
<i>Степаненко С.В.</i>	Сутність та особливості офшорної фінансової діяльності	20

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ, ТЕРИТОРІЙ ТА СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ: СУЧАСНІ ФІНАНСОВІ КОНЦЕПЦІЇ, НАПРЯМИ ДІЙ,
СПОСОБИ ТА АЛГОРИТМИ**

<i>Андросова Т.В. Красніков В.В.</i>	Узагальнення підходів щодо трактування «експортного потенціалу»	23
<i>Андрущенко І.Г.</i>	Вплив фіскальної політики держави на Діяльність суб'єктів господарювання	25
<i>Арапін Ю.М.</i>	Баланс між виробництвом та реалізацією зернових культур як один з основних напрямів забезпечення фінансової безпеки України	27
<i>Бутенко В.В. Белінська Ю.В.</i>	Траспарентність банківського сектору України	30
<i>Горященко Ю.Г.</i>	Інноваційний маркетинг як детермінант ефективності підприємницької діяльності	33
<i>Даніч В.М. Татар М.С.</i>	Наслідки взаємодії суб'єктів господарювання з екосистемою в умовах глобальних викликів	35
<i>Дуб А. Р.</i>	Морська вітрова енергія як драйвер розвитку прибережних територій	36
<i>Катнева А.В.</i>	Anti-crisis measures for tourism development in ukraine	38
<i>Кундєєва Г.О. Ісмаїлова Л.Р.</i>	Стратегічне управління джерелами фінансового забезпечення операційної діяльності підприємства	41
<i>Нікола С.О. Андрушой К.М.</i>	Державні програми кредитування як спосіб забезпечення розвитку суб'єктів господарювання та підтримки населення	44
<i>Нужна О.А.</i>	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості у фінансовому аналізі	47
<i>Мазур Н.А. Гладкоскок Л.С.</i>	Бухгалтерська і податкова звітність ФОП	49
<i>Падерін І.Д. Книш О.А.</i>	Вплив інвестиційної діяльності на економічний розвиток суб'єктів господарювання	52
<i>Полінкевич О.М.</i>	Фінансові технології забезпечення розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні	54
<i>Помінова І.І. Лисенко Х.Е.</i>	Роль світової організації торгівлі в сучасних умовах	56

3. Концепція формування фінансової грамотності у початковій, основній та старшій школі. Географія та економіка в рідній школі. 2015. № 10. С. 2–4.
4. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. Ред. кол.: Л. Гриневич та ін.; заг. ред. М. Товкало. Львів, 2016. 64 с. URL : https://osvita.kupyansk-rada.gov.ua/files/docs/2019/14580_Nova_ukrainska_shkola_osnovni_standarti_osviti.pdf(дата звернення: 14.02.2022).
5. Про освіту: Закон України: від 05. верес. 2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 14.02.2022).
6. Письменний В., Коженівський С. Енциклопедія для фінансово грамотних школярів. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2020. 136 с.
7. Смовженко Т. С. Фінансова грамотність: навчальний посібник. Київ: FINREP, 2013. 311 с.
8. Mundi Sh. International Experience: Financial Literacy Strategies and Programmes. 2011. URL:<https://www.slideshare.net/economiceducator/international-experience-financial-literacy-strategies-and-programmes> (дата звернення: 14.02.2022).

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Казак О.О.

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та економіки

Михайленко О. Г.

студентка 4 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

В умовах тотальної глобалізації під впливом коливань ринкового середовища, що динамічно розвивається і породжує спектр різноманітних протиріч, виникає потреба вдосконалення та дослідження планування як складової механізму управління підприємством. Бізнес-планування має стратегічно важливе значення, оскільки сучасні більш структуровані та інтегральні підходи планування підприємницької діяльності забезпечують перспективу розвитку та високу фінансову стійкість підприємства. Сучасне бізнес-планування є також важливою управлінською функцією, яка потребує цілеспрямованих зусиль з боку керівництва підприємства аби повністю реалізувати його переваги. Щорічний процес глобального бізнес-планування діяльності підприємства відбувається раз на рік, проте поточне планування є частиною повсякденного управлінського мислення, спрямованого на забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

В загальному розумінні бізнес-планування являється механізмом узгодження та конкретизації цілей, стратегії та конкретних дій з метою забезпечення стійкого зростання та зміцнення бізнесу. В сучасних умовах даний процес розглядають як системний і формалізований підхід до виконання

обов'язків керівництва з планування, координації та контролю. Чисельні дослідження вітчизняних та зарубіжних економістів-науковців у цьому напрямку дають змогу визначити бізнес-планування як обґрунтований, докладний алгоритм дій, що передбачає розробку та застосування довгострокових та поточних цілей підприємства, яких необхідно досягти; довгострокове планування прибутку; напрямки формування річних, детальних бюджетів; визначення центрів відповідальності, встановлення механізмів контролю та методів і процедур оцінки [1].

У процесі бізнес-планування встановлюються цілі як на короткострокову, так і на довгострокову перспективу. Діапазон поставлених цілей є досить широким й охоплює усі аспекти діяльності підприємства, що визначає напрям діяльності усіх його структурних елементів. Процес планування безпосередньо пов'язаний з організаційними міркуваннями, стилем управління, зрілістю організації та професіоналізмом працівників [3]. Управлінські рішення щодо реалізації бізнес-планування формулюють стратегію досягнення поставлених цілей, забезпечуючи таким чином виконання чітко сфокусованого плану, за яким управлінська команда може керувати підприємством.

Постійні трансформаційні зміни в економічному середовищі відкривають підприємствам можливості для залучення додаткових клієнтів та збільшення частки ринку. Бізнес-планування заохочує творче стратегічне мислення, прагнення постійного пошуку нових ринків для продуктів та послуг, стимулює впровадження інноваційних розробок щодо створення нових продуктів та послуг. Ефективність процесу бізнес-планування визначається перманентною незадоволеністю поточними показниками діяльності підприємства. Основний принцип бізнес-планування полягає в усвідомленні управлінською структурою підприємства потенційних можливостей для його розвитку та удосконалення.

Відтак, бізнес-планування виконує цілий ряд завдань (рис. 1).

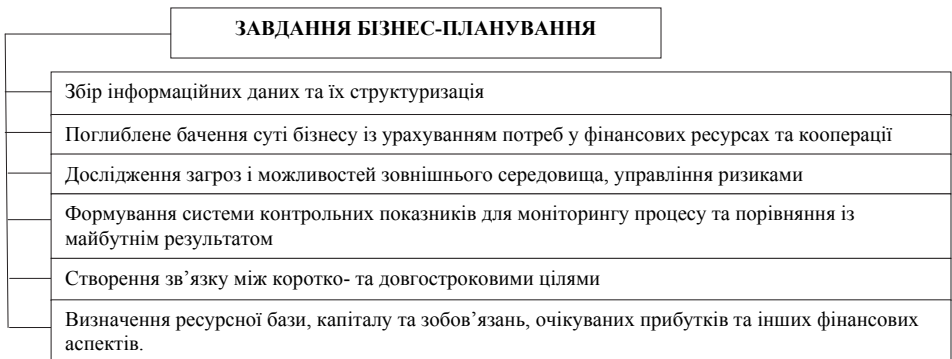

Рис. 1 Основні завдання бізнес-планування
Джерело: побудовано автором на основі даних [2,3]

Розвиток підприємства забезпечується максимізацією доходів за умов мінімізації витрат. Бізнес-планування включає прийняття рішень щодо оптимізації використання ресурсів підприємства, включаючи людей, капітал, виробничі потужності і впізнаваність торгової марки. В умовах обмеженості ресурсної бази бізнес-планування консолідує інформацію управлінській команді підприємства щодо визначення пріоритетів витрат. При цьому менеджмент підприємства уникає неправильних стратегічних рішень, таких як витрати ресурсів на вихід на ринки, де конкуренти мають непереборну перевагу. Це визначає наступні переваги бізнес-планування:

- 1) чітко визначені стратегічні цілі діяльності підприємства, що є відправною точкою для формування фінансових аспектів його розвитку;
- 2) управління грошовими потоками, що дає змогу передбачити ключові аспекти доходів та витрат підприємства та визначити способи їх оптимізації, а також здійснення ефективного контролю витрат підприємства шляхом порівняльного аналізу їх динаміки та ефективності;
- 3) диверсифікація ризиків шляхом їх детермінації та оцінки, впровадження елементів антикризового управління фінансами підприємства за рахунок систематичного оперативного визначення очевидних ризиків та ключових важелів;
- 4) залучення додаткових інвестиційних ресурсів, що забезпечує оптимізацію операційної діяльності підприємства;
- 5) набуття досвіду планування серед управлінців, критичне мислення, що розвивається під час проведення поточного та стратегічного планування, спонукає власників та менеджерів приймати більш точні та продуктивні рішення.

Процес планування безпосередньо пов'язаний з організаційними міркуваннями, стилем управління, зрілістю організації та професіоналізмом працівників [3]. Ці фактори відрізняються на різних підприємствах, але керівництво, застосовуючи наукові методи планування, виконує подібний алгоритм (рис. 2).

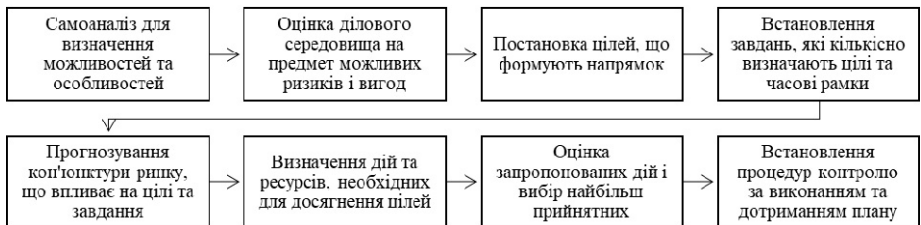

Рис. 1 Етапи проведення бізнес-планування
Джерело: побудовано автором на основі даних [3]

Отже, бізнес-планування – це не лише прогнозування майбутніх подій, а й формальний, динамічний, складний і стандартизований процес прийняття рішень, за допомогою якого керівництво продумує майбутнє бізнесу та формує заходи впливу на нього. Управлінська ланка оцінює та порівнює різні можливі

напрямки дій, які, на його думку, будуть вигідними для досягнення корпоративних фінансових цілей. Вона використовує ряд аналітичних інструментів і залучає персонал для підготовки відповідних даних, фінансових прогнозів, побудови планів, оцінки конкуруючих планів, внесення змін, вибору та реалізації курсу дій. Після впровадження управлінський контроль складається із зусиль, спрямованих на запобігання небажаних відхилень від запланованих результатів, фіксування подій, їх результатів та здійснення заходів у відповідь на цю інформацію.

Список використаної літератури:

1. Vereshchahina, H. and Pliekhanova, T. (2020), Improvement of the definition of strategic planning of enterprise development» *Ekonomika ta derzhava*, vol. 6, pp. 192-200. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.6.192> (Дата звернення: 13.02.2022).
2. BUSINESS PLANNING. *Encyclopedia of Business*, 2nd ed. 2022. URL: [<https://www.referenceforbusiness.com/encyclopedia/Bre-Cap/Business-Planning.html>] (Дата звернення: 14.02.2022).
3. Brian Hill. The Importance of Planning in an Organization. *The Houston Chronicle*. 2019. URL: <https://smallbusiness.chron.com/importance-planning-organization-1137.html> (Дата звернення: 14.02.2022).

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОФШОРНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Степаненко С.В.

кандидат економічних наук, завідувач кафедри політекономії
*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка
м. Полтава, Україна*

Важливим трендом розвитку міжнародного бізнесу на початку XXI ст. є його повальна офшоризація. Використання офшорів у підприємницькій діяльності міжнародних компаній має на меті створення та посилення конкурентних переваг суб'єктів бізнесу на основі інтерналізації фінансово-господарських операцій, реструктуризації корпоративних управлінських систем, реалізації механізмів податкової оптимізації і «розмивання» податкової бази [1, с. 146].

Українське законодавство наразі не дає визначення поняття «офшорна зона» («offshore» у перекладі з англійської – «поза берегом»), однак у вітчизняних дослідницьких колах саме цей термін став загальноживаним, тож якщо ж звернутися до наукових джерел, то можна навести таке узагальнююче визначення: «це юрисдикція, в якій надаються пільгові умови для іноземних осіб, що включають у себе податкові та інші послаблення за умови діяльності й отримання прибутку за межами цієї юрисдикції» [2, с. 70]. Більш деталізоване визначення наводять вітчизняні дослідники І. Леган та І. Супрунова, відповідно

Наукове видання

**ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУЦІЙ ТА ІНСТРУМЕНТІВ
РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ, ТЕРИТОРІЙ ТА СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

*Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції
18 лютого 2022 року,
м. Одеса, Україна*

Science edition

**RESEARCH OF FINANCIAL INSTITUTIONS AND TOOLS FOR
DEVELOPMENT OF STATE, TERRITORY AND ENTITIES:
THEORETICAL, METHODOLOGICAL AND PRACTICAL ASPECTS**

*Collected materials
of the Sixth International Scientific Conference
February 18th, 2022
Ukraine, Odessa*

Підписано до друку 17.05.2022 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура TimesNewRoman
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 300 прим.
Зам. № 1223/17

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні «Апрель»
ФОП Бондаренко М. О.
65045, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 (048) 235 79 76
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014